

แนวทางการขับเคลื่อนโครงการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษาในจังหวัดเพชรบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 10

Guidelines for Driving the “Moderate Class More Knowledge” Project of Schools under the Office of Phetchaburi Secondary Educational Service Area 10

อัญชลี โปธิ์หนอง¹, กาญจนา บุญสง²
Anchalee Phonong¹, Kanchana Boonsong²

บทคัดย่อ

การขับเคลื่อนโครงการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินการบริหารจัดการและศึกษาแนวทางการขับเคลื่อนโครงการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษาในจังหวัดเพชรบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 10 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 27 คน ครูผู้สอน จำนวน 248 คน และนักเรียน จำนวน 361 คน รวมทั้งสิ้น 636 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่ม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการประเมินการบริหารจัดการด้านบริบท พบว่า การจัดตารางสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน และให้ผู้ปกครองที่เป็นภูมิปัญญาด้านต่างๆ มาร่วมจัดกิจกรรมในโครงการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ตามความสนใจของนักเรียน
2. ผลการประเมินการบริหารจัดการด้านปัจจัยนำเข้า พบว่า การอำนวยความสะดวกปัจจัยต่างๆ ให้พร้อมต่อการปฏิบัติงาน ได้แก่ สื่อ สภาพแวดล้อม อุปกรณ์ บุคลากรและผู้บริหารหรือครูผู้สอน ขอความร่วมมือกับชุมชนทั้งหน่วยงานภาครัฐและเอกชน
3. ผลการประเมินการบริหารจัดการด้านกระบวนการ พบว่า โรงเรียนจัดกิจกรรมหลากหลายให้นักเรียนตามความถนัดความสนใจ เปิดโอกาสให้นักเรียนเลือกกิจกรรมที่จะปฏิบัติ ครูมีการจัดการเรียนรู้เป็นทีม และการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้มีการวัดผลประเมินผลแบบมีส่วนร่วม

¹ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

² คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

¹ student Master of Education in Educational Administration, Phetchaburi Rajabhat University

² Educational Administration, Phetchaburi Rajabhat University

4. ผลการประเมินการบริหารจัดการด้านผลผลิต พบว่า มีการนำเสนอผลงาน ของแต่ละโรงเรียน และนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินความก้าวหน้าในการทำกิจกรรม ความพึงพอใจของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง

ข้อค้นพบจากการวิจัยครั้งนี้ แสดงให้เห็นว่า การประสานความร่วมมือกับชุมชนในการนำ ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดกิจกรรมเป็นแนวทางการขับเคลื่อนโครงการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” อย่าง แท้จริง

คำสำคัญ: แนวทางการขับเคลื่อนโครงการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

Abstract

For driving the project “Moderate Class More Knowledge” the objective was to evaluate the management and to study the guidelines for driving the “Moderate Class More Knowledge” project of schools under the office of Phetchaburi Secondary Educational Service Area 10.

The samples consisted of 27 administrators, 248 teachers and 361 students. The total was 636. The instruments used in the study were interview, questionnaires and group discussions. The statistics were analysis by frequency, percentage, mean and standard deviation.

Research findings were as follows:

1. The results of contextual management assessment have shown that the guidelines to manage the project include the class schedule that meets the students need and the participation in the project activities of parents with different local wiS.D.om that marches the students interests.

2. The results of the management of imported inputs have shown that the guidelines to drive the project include facilitating various factors as supportive environment, teaching aids, educational personnel and the administrator or teachers cooperating with the community ; both public and private sections.

3. The results of the process management assessment have shown that the project driving guidelines include a variety of approved activities focused on student’s skill and interests students opportunities to participate in any particular activities a team learning management teacher lesson management plans including a participatory learning assessment.

4. The results of the production management assessment have shown that the project driving guidelines include each school’s presentation, supervising continuous monitoring and accessing the progress of the activities including the student satisfaction.

This research revealed that collaborative partnerships with community to encourage local wiS.D. in school activity management is a truly effective guideline to drive the project “Moderate Class More Knowledge”.

Keywords: Guideline for driving, moderate class more knowledge

บทนำ

แนวทางการปฏิรูปการศึกษาอย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรมนโยบายหนึ่งของรัฐบาล เป็นการลดเวลาเรียนภาควิชาการลง แต่ต้องไม่กระทบเนื้อหาหลักที่เด็ก ๆ ควรเรียนรู้ ซึ่งหมายความว่าครูต้องใช้ความสามารถ ในการออกแบบการเรียนรู้ให้นักเรียนได้สาระที่ต้องรู้ครบถ้วนอย่างมีประสิทธิภาพ จากนโยบาย การลดเวลาเรียนจึงนำมาสู่การปฏิบัติโดยกำหนดให้โรงเรียนเรียนภาควิชาการ ถึงเวลา 14.30 น. แต่เวลาที่โรงเรียนเลิกยังคงเหมือนเดิมตามกำหนดของแต่ละโรงเรียนเวลา 16.00 น. ดังนั้นช่วงระยะเวลาว่าง หลังเลิกเรียนจนกว่านักเรียนจะกลับบ้านโรงเรียนจะต้องจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ต่าง ๆ ให้นักเรียนปฏิบัติและควรเป็นกิจกรรมที่มีความหลากหลายซึ่งช่วยเพิ่มพูนทักษะการคิดวิเคราะห์ ความมีน้ำใจต่อการทำงานเป็นทีม และที่สำคัญควรมีกิจกรรมกระตุ้นให้เด็กได้ค้นหาศักยภาพและความชอบของตนเอง โดยเชื่อว่าเด็กทุกคนมีความพิเศษในแบบฉบับของ ดังนั้นโรงเรียนจึงนำนโยบายสู่การปฏิบัติโดยได้จัดโครงการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ให้กับนักเรียน ตั้งแต่ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 เพื่อให้ทราบถึงคุณภาพของการดำเนินการของโครงการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” จึงต้องมีการประเมินโครงการให้ได้ข้อมูลป้อนกลับจากนักเรียนที่เป็นหัวใจของการริเริ่มโครงการ ข้อมูลนี้ทำให้ทราบถึงข้อจำกัดและปัญหาต่าง ๆ ในการปฏิบัติงาน เพื่อนำมาปรับปรุงโครงการ ตลอดจนเพื่อก่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้บริหาร

ครูผู้สอน ผู้ปกครอง และนักเรียน ช่วยให้ทราบถึงผลผลิตโครงการทั้งในด้านที่พึงประสงค์และไม่พึงประสงค์ควบคู่กันไป (สำนักทดสอบทางการศึกษา, 2558)

ในปีการศึกษา 2559 ได้มีโรงเรียนสมัครเข้าร่วมโครงการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” จากเดิมเป็นโรงเรียนนาร่อง 3,831 โรงเรียน เป็น 15,897 โรงเรียน มีโรงเรียนที่ร่วมโครงการทั้งสิ้น 19,728 โรงเรียน จากรายงานการขับเคลื่อนโครงการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ในปีการศึกษา 2558 ถึงแม้จะไม่สามารถบรรลุผลสัมฤทธิ์ขั้นสูงสุดของโครงการได้ แต่ก็สามารถรับรองคุณภาพของการจัดกิจกรรมในระดับหนึ่งได้ซึ่งเป็นข้อมูลสารสนเทศในการพิจารณาให้การสนับสนุนโครงการในด้านต่าง ๆ โดยนำจุดอ่อนหรือข้อบกพร่องที่พบจากการดำเนินงานที่ผ่านมาไปปรับปรุงและแก้ไข ซึ่งพบว่าหลายโรงเรียนยังขาดความเข้าใจ และยังไม่ให้ความสำคัญกับกิจกรรมการพัฒนาผู้เรียนในส่วนของการพัฒนาสมองและการพัฒนาจิตใจ จากนั้นเมื่อมีการอบรมพัฒนา Smart Trainer รุ่นใหม่ จะต้องเน้นย้ำและให้ความเข้มข้นกับกิจกรรมพัฒนาสมอง ที่เน้นเรื่องทักษะการคิด วิเคราะห์ และกิจกรรมพัฒนาจิตใจที่ส่งเสริมเรื่องคุณธรรม จริยธรรม (สำนักทดสอบทางการศึกษา, 2559)

สถานศึกษาในจังหวัดเพชรบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 10 มีทั้งหมด 22 โรงเรียน เป็นโรงเรียนนาร่อง 3 โรงเรียน โครงการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ในภาคเรียน

ที่ 2 ปีการศึกษา 2558 และอีก 13 โรง เข้าร่วมโครงการในปีการศึกษา 2559 โรงเรียนยังส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมอย่างหลากหลายโดยคำนึงถึงความสนใจความต้องการของผู้เรียนเป็นหลักโดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ส่งผลให้ครูต้องดำเนินการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับแนวทางปฏิบัติของโรงเรียนในช่วง “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างเสริมสมรรถนะและการเรียนรู้ที่เน้นการพัฒนาความสามารถด้านการคิดและการพัฒนากรอบความคิดแบบเปิดกว้าง ในการบริหารจัดการเวลาเรียนและจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” มีการตรวจสอบหรือทบทวนการจัดการศึกษาของสถานศึกษาตามหลักสูตรสถานศึกษาโครงสร้างเวลาเรียนรายวิชาพื้นฐานรายวิชาเพิ่มเติม วิเคราะห์สังเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 จุดเน้นและอัตลักษณ์ของสถานศึกษาเพื่อเตรียมการดำเนินการวางแผนจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” คำนึงถึงความสนใจความต้องการของผู้เรียนเป็นหลักหรือเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในหน้าที่รับผิดชอบสำรวจสืบค้นรวบรวมข้อมูลวิเคราะห์นำเสนอแลกเปลี่ยนและสรุปข้อมูลจากการศึกษาโดยใช้ชุมชนสิ่งแวดล้อมและเทคโนโลยีสารสนเทศรอบตัวได้เผชิญกับสภาพจริงของชีวิตหลากหลายมิติได้สัมผัสกับธรรมชาติและได้ประสบการณ์ตรงกับการเรียนรู้จากผู้คนที่มีความแตกต่างหลากหลายช่วงวัยอันมีส่วนร่วมในการถ่ายทอดประสบการณ์ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10, 2559)

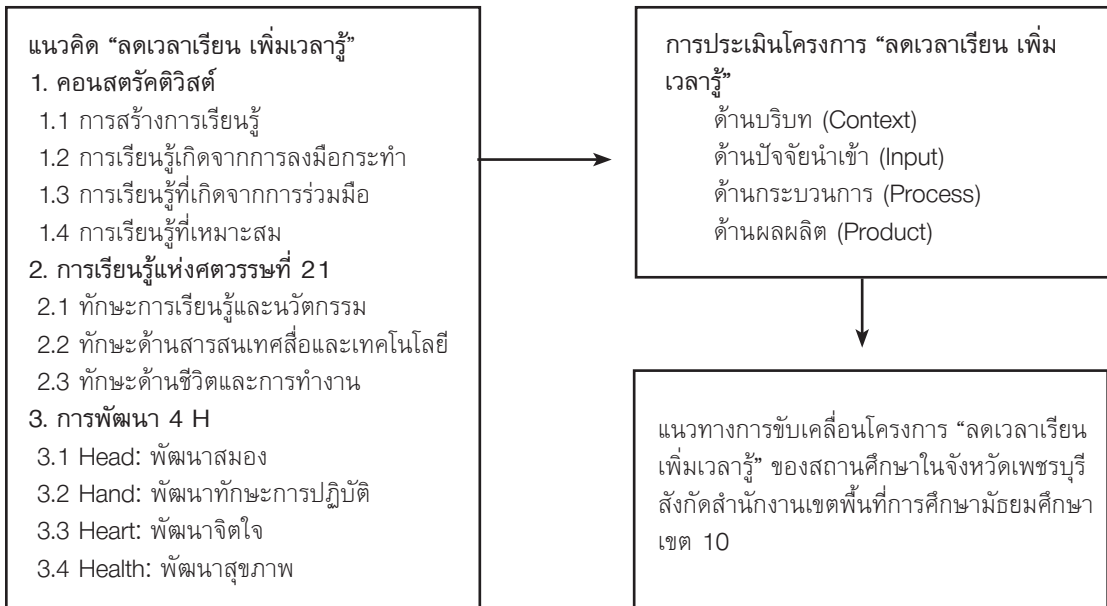
ดังนั้น จากความเป็นมาและความสำคัญ ของโครงการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ผู้วิจัยจึงทำวิจัยเรื่องแนวทางการขับเคลื่อนโครงการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษาในจังหวัดเพชรบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 โดยประยุกต์ใช้รูปแบบการประเมินแบบซิป (CIPP Model) มาเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยเพื่อทราบถึงรายละเอียดด้านบริบทสภาพแวดล้อมปัจจัยนำเข้า กระบวนการดำเนินงาน และผลผลิต ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานการจัดโครงการเพื่อให้ได้ข้อมูลผลการดำเนินงานมาจัดทำข้อมูลเป็นแนวทางการขับเคลื่อนโครงการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ซึ่งเป็นประโยชน์สำหรับปรับปรุงการดำเนินงานโครงการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ให้เหมาะสมต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อประเมินการบริหารจัดการโครงการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษาในจังหวัดเพชรบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10
2. เพื่อศึกษาแนวทางการขับเคลื่อนโครงการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษาในจังหวัดเพชรบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10

กรอบแนวคิดการวิจัย

การศึกษาแนวทางการขับเคลื่อนโครงการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษาในจังหวัดเพชรบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 มีกรอบแนวคิดการวิจัยดังภาพที่ 1 ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ สถานศึกษาในจังหวัดเพชรบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 10 ซึ่งเป็นโรงเรียนเข้าโครงการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” จำนวน 16 โรงเรียน ประกอบด้วย ผู้บริหาร จำนวน 27 คน ครู จำนวน 644 คน นักเรียน จำนวน 5,019 คน ของสถานศึกษาในจังหวัดเพชรบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 ปีการศึกษา 2559

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ครู นักเรียน จำนวน 16 โรงเรียน ในจังหวัดเพชรบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การ

ศึกษามัธยมศึกษาเขต 10 ที่เข้าร่วมโครงการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” โดยการกำหนดขนาดตัวอย่าง ดังนี้

1. ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 27 คน ใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง
2. ครูผู้สอน ได้จากการเปิดตารางของเครจซี่และมอร์แกน ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 248 คน
3. นักเรียน ได้จากการเปิดตารางของเครจซี่และมอร์แกน ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 361 คน

จากการสุ่มตัวอย่างข้างต้นได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 636 คน จากนั้นใช้การเทียบสัดส่วนตามครูจริงในโรงเรียน และใช้การสุ่มอย่างง่ายเพื่อกำหนดให้ข้อมูล

เครื่องมือในการเก็บข้อมูล

1. แบบสอบถาม (แบบสอบถามความคิดเห็น) เป็นแบบสอบถามที่ใช้ประเมินความคิดเห็นด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ

และด้านผลผลิต เพื่อสอบถามผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 27 คน เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ของสถานศึกษาในจังหวัดเพชรบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10

2. แบบสอบถาม (แบบสอบถามความคิดเห็น) เป็นแบบสอบถามที่ใช้ประเมินความคิดเห็น ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการและด้านผลผลิต เพื่อสอบถามครู จำนวน 248 คน เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ของสถานศึกษาในจังหวัดเพชรบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10

3. แบบสอบถาม (แบบสอบถามความคิดเห็น) เป็นแบบสอบถามที่ใช้ประเมินความคิดเห็น เพื่อสอบถามนักเรียนจำนวน 361 คน ต่อการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษาในจังหวัดเพชรบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10

4. แบบสัมภาษณ์ ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการและด้านผลผลิต ของผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษาในจังหวัดเพชรบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10

ขั้นตอนในการสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. ศึกษาข้อมูลเอกสาร ทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัย เพื่อสร้างกรอบการประเมินโดยกำหนดหัวข้อที่จะถามและหัวข้อต่างๆ ที่ต้องการให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย เพื่อนำมาสร้างเครื่องมือ คือแบบสัมภาษณ์ แบบสอบถาม

2. นำเครื่องมือที่ประธารณและกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความเที่ยงตรงของ

เนื้อหา (Content Validity) และภาษาที่ใช้แล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา

3. รวบรวมข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ เพื่อปรับปรุงแบบสอบถามให้มีความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และคำนวณหาค่า IOC (Index of Item-Objective Congruence) คัดเลือกคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2540) ซึ่งผลการศึกษาพบว่า ข้อคำถามมีค่า IOC ระหว่าง 0.67-1.00

4. นำเครื่องมือที่ดำเนินการแก้ไขปรับปรุงแล้วนำไปทดลองใช้ (Try Out) กับโรงเรียนถาวรานุกุล จังหวัดสมุทรสงคราม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 จำนวน 30 คน เพื่อตรวจสอบความชัดเจนของภาษา

5. นำเครื่องมือที่นำไปทดลองใช้ มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปการทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค สมบัติ ท้ายเรือคำ, 2551) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ดังนี้

5.1 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามที่ใช้ประเมินความคิดเห็นด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการและด้านผลผลิต ทั้งฉบับเท่ากับ 0.89 ภาษาที่ใช้ชัดเจนดี

5.2 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามประเมินความคิดเห็นเพื่อสอบถามนักเรียน ต่อการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลา” ทั้งฉบับเท่ากับ 0.98 ภาษาที่ใช้ชัดเจนดีมาก

6. นำเครื่องมือที่ผ่านการตรวจสอบความสมบูรณ์ จากประธานและกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

ขั้นตอนการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เกี่ยวกับกรอบแนวคิดที่ใช้ในโครงการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบแนวคิดและแนวทางในการสร้างเครื่องมือให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์การวิจัย

ขั้นตอนที่ 2 การประเมินโครงการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษา

นำกรอบแนวคิดที่ได้จากขั้นตอนที่ 1 มาสร้างเป็นเครื่องมือ ได้แก่ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ ในการประเมินโครงการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” และดำเนินการประเมินสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

ขั้นตอนที่ 3 การศึกษาแนวทางการขับเคลื่อนโครงการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษา

ผู้วิจัยนำผลการประเมินโครงการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการและด้านผลผลิต เพื่อนำไปกำหนดแนวทางการขับเคลื่อนโครงการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษาโดยนำผลการประเมินจากแบบสอบถามและการสัมภาษณ์ในประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยหรือข้อปัญหา มากำหนดประเด็นในการจัดสนทนากลุ่มและดำเนินการกำหนดโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” โดยเลือกโรงเรียนนำร่องจำนวน 3 โรงเรียนและโรงเรียนเข้าร่วมโครงการจำนวน 6 โรงเรียน ที่มีผลผลิตการของโครงการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” อยู่ในระดับดีมากในการสนทนากลุ่มซึ่งเป็นผู้บริหารโรงเรียนหรือครูผู้สอนที่มีหน้าที่รับผิดชอบโครงการ “ลดเวลาเรียน เพิ่ม

เวลารู้” เพื่อให้ข้อมูลเชิงลึกในการกำหนดแนวทางการขับเคลื่อนโครงการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปและดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามเกี่ยวกับโครงการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 โดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเป็นรายข้อ รายด้านและรวมทุกด้าน โดยผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์ในการแปลผลตามแนวคิดของเบสท์ (Best, 1977)

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ และนำเสนอผลการวิจัยแบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการประเมินการบริหารจัดการโครงการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษาในจังหวัดเพชรบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 มีผลการประเมินแบ่งเป็น 4 ด้าน ดังนี้

1.1 ผลการประเมินด้านบริบทของการบริหารจัดการโครงการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษาในจังหวัดเพชรบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 10 พบว่า อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.93$, $S.D.=0.70$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับแรก ได้แก่ โรงเรียนมีแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม โครงการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” สู่ปฏิบัติ ($\bar{X}=4.11$, $S.D.=0.68$) รองลงมาโรงเรียนบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ส่งเสริมและพัฒนาให้นักเรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ มีทักษะในการคิดวิเคราะห์ ($\bar{X}=4.07$,

S.D.=0.70) และโครงสร้างเวลาเรียนเหมาะสมตามบริบทของโรงเรียน (\bar{X} =4.04, S.D.=0.66) ส่วนตารางเรียนสอดคล้องกับความต้องการ / ความสนใจของนักเรียน (\bar{X} =3.87, S.D.=0.67) ผู้บริหารสถานศึกษาประสานและแสวงหาความร่วมมือจากชุมชน แหล่งเรียนรู้นอกสถานศึกษา และภูมิปัญญาต่างๆ มาร่วมในการบริหารจัดการเวลาเรียนและการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” (\bar{X} =3.78, S.D.=0.82) และผู้ปกครองและผู้เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมมีส่วนร่วมในการดำเนินการโครงการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” (\bar{X} =3.59, S.D.=0.77) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในลำดับสุดท้ายตามลำดับ

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนในการบริหารจัดการโครงการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ด้านบริบทมีผู้ให้สัมภาษณ์ ดังนี้

นายเฉลิม จำปาวิจิตร ผู้อำนวยการโรงเรียนบางจานวิทยา กล่าวว่า “เพื่อให้ผู้เรียนมีความสุขกับการเรียนรู้ และพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้พื้นฐาน ทักษะการคิดวิเคราะห์ ทักษะชีวิต ทักษะการทำงาน สร้างเสริมคุณลักษณะและค่านิยม และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข ครอบคลุมหลักองค์ 4 แห่งการศึกษา คือ พุทธิศึกษา จริยศึกษา หัตถศึกษา รวมทั้งเพื่อให้โรงเรียนสามารถบริหารจัดการเวลาเรียน ตามโครงสร้างหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานได้”

และนายประสิทธิ์ มากมูล ผู้อำนวยการโรงเรียนดอนยางวิทยา กล่าวว่า “เพื่อขับเคลื่อนนโยบายตามโครงการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของ สพฐ. และการบริหารจัดการเวลาเรียน ทั้งด้านวิชาการ และด้านปฏิบัติ นำหลักสูตรสถานศึกษา ไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตามหลักการ ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

ส่งเสริมและพัฒนานักเรียนให้มี คุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ได้เรียนรู้ตามความสนใจและถนัดของตนเอง และพัฒนาตนเองเต็มตามศักยภาพและทักษะทั้ง 4 ด้าน คือ Heart Hand Head Health”

ส่วนครูผู้สอนได้แก่ นางสาวญาณภาณี พรหมเรือง ครูโรงเรียนหนองหญ้าปล้องวิทยา “โรงเรียนเตรียมพร้อมในด้านการบริหารจัดการ และมีตารางเวลาที่แน่นชัด คือจะให้นักเรียนอยู่ในห้องเรียนถึง 14.30น. หลังจากนั้นจะเป็นเวลาทำกิจกรรมจนถึง 16.00 น.”

และนางสาวสุพร ชุ่มกมล ครูโรงเรียนท่ายางวิทยา กล่าวว่า “ส่งเสริมและพัฒนานักเรียนให้มี คุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ มีทักษะในการคิดวิเคราะห์ และได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ ตามความสนใจและถนัดของตนเอง และพัฒนาตนเองเต็มตามศักยภาพและทักษะทั้ง 4 ด้าน คือ Heart Hand Head Health ซึ่งนักเรียนทุกคนมีความพึงพอใจมากและมีความสุข เพราะนักเรียนสามารถมีอิสระในการออกแบบกิจกรรมด้วยตนเองและสามารถทำกิจกรรมที่ตนเองสนใจจริงๆ ”

1.2 ผลการประเมินด้านปัจจัยนำเข้าของการบริหารจัดการโครงการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษาในจังหวัดเพชรบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 พบว่า อยู่ในระดับมาก (\bar{X} =3.89, S.D.=0.69) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับแรก ได้แก่ มีแหล่งเรียนรู้ทั้งภายใน/ภายนอกสถานศึกษา (\bar{X} =3.99, S.D.=0.75) รองลงมาคือ สื่อการเรียนการสอนหลากหลาย/เหมาะสมกับเนื้อหา (\bar{X} =3.95, S.D.=0.65) และ ผู้บริหารสถานศึกษาอำนวยความสะดวก ปรับปรุงและพัฒนาปัจจัยต่างให้มีความพร้อมในการปฏิบัติงาน (\bar{X} =3.94, S.D.=0.69) ส่วนมีสื่อ วัสดุ อุปกรณ์

เพียงพอต่อความต้องการ ($\bar{X}=3.85$, $S.D.=0.65$) ครูมีแผนการจัดการเรียนรู้ สื่อ แหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผลที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ($\bar{X}=3.84$, $S.D.=0.69$) และสภาพแวดล้อม/บรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ($\bar{X}=3.69$, $S.D.=0.72$) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในลำดับสุดท้ายตามลำดับ

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนในการบริหารจัดการโครงการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ด้านปัจจัยนำเข้ามีผู้ให้สัมภาษณ์ดังนี้

นายเฉลิม จำปาวิจิตร ผู้อำนวยการโรงเรียนบางจานวิทยา กล่าวว่า “ดูจากงบประมาณซึ่งรายได้ของสถานศึกษายังขาดแคลนไม่เพียงพอกับการนำไปดำเนินงานของโรงเรียน ส่วนนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ไม่มีงบประมาณจากต้นสังกัดในการสนับสนุนต้องใช้งบโรงเรียนในการจัดซื้ออุปกรณ์ บางอย่าง ในทางแก้ปัญหาส่วนนี้ทางโรงเรียนได้จัดกิจกรรมตามวัสดุอุปกรณ์ที่มีอยู่ และจัดกิจกรรมตามภูมิปัญญาท้องถิ่น ส่วนบุคลากรในโรงเรียนมีภาระงานเยอะ ทั้งงานสอนและงานสำนักงาน การบริหารจัดการของสถานศึกษาต้องคิดวิเคราะห์บริบท สภาพความพร้อมในการดำเนินการตามนโยบายนี้”

และนายประสิทธิ์ มากมูล ผู้อำนวยการโรงเรียนดอนยางวิทยา กล่าวว่า “เนื่องจากมีปัญหาทั้งด้านงบประมาณ ทั้งด้านบุคลากร ครูส่วนมากจัดกิจกรรมตามความถนัดของตนเอง สถานศึกษาใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วมโดยได้รับความร่วมมือกับชุมชนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้นั้นภูมิปัญญาท้องถิ่น มีการเลี้ยงปลาในสระของโรงเรียน”

ส่วนครูผู้สอนได้แก่ นางสาวญาณภาณี พรหมเรือง ครูโรงเรียนหนองหญ้าปล้องวิทยากล่าวว่า “การจัดการเรียนการสอนนำภูมิปัญญา

ท้องถิ่น ส่วนการจัดซื้อและค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานต่างๆ ไม่เพียงพอเนื่องจากงบประมาณน้อย”

และนางสาวสุพรรณ ชุ่มกมล ครูโรงเรียนท่ายางวิทยา กล่าวว่า “รัฐจัดสรรงบประมาณไม่เพียงพอในการจัดกิจกรรม จึงมีการบริจาคส่วนร่วมโดยชุมชน เครือข่าย ร่วมระดมทุนทรัพย์สินมาช่วยจัดการศึกษาและพัฒนาโรงเรียน ให้ชุมชนร่วมเป็นส่วนร่วมและปลูกจิตสำนึกให้เขารักและร่วมกันพัฒนาโรงเรียน ส่วนเรื่องการจัดซื้อทรัพยากรและค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานต่างๆ สถานศึกษาจะมีการประชุมผ่านคณะครูและชุมชน หากค่าใช้จ่ายไม่เพียงพอคณะครูและชุมชน ก็จะเข้ามามีส่วนร่วมและช่วยเหลือจนสามารถดำเนินการได้สำเร็จ”

1.3 ผลการประเมินด้านกระบวนการของการบริหารจัดการโครงการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษาในจังหวัดเพชรบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 พบว่า อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.67$, $S.D.=0.69$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับแรก ได้แก่ โรงเรียนดำเนินการจัดการเรียนรู้และจัดกิจกรรมตามตารางเรียนที่กำหนด ($\bar{X}=3.93$, $S.D.=0.69$) รองลงมาโรงเรียนวิเคราะห์โครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา และการนำหลักสูตรไปใช้ในทุกระดับชั้นเรียน ($\bar{X}=3.93$, $S.D.=0.65$) ครูจัดการเรียนรู้และจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” โดยเน้นการสร้างแรงจูงใจนักเรียนให้มีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ จัดการเรียน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จัดการเรียนรู้อย่างหลากหลาย ($\bar{X}=3.92$, $S.D.=0.64$) ส่วนโรงเรียนศึกษาวิเคราะห์นโยบาย คู่มือการบริหารจัดการเวลาเรียน “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” และชุดเอกสารกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ($\bar{X}=3.81$, $S.D.=0.72$) ครูวิเคราะห์ผู้เรียนเป็น

รายบุคคลและจัดทำฐานข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับความสนใจ ความถนัดและความต้องการ จำแนกเป็นระดับชั้นเรียนและเป็นรายบุคคล ($\bar{X}=3.77$, $S.D.=0.73$) และครูร่วมเสวนา ทบทวนหลังปฏิบัติและนำผลมาพัฒนาการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X}=3.71$, $S.D.=0.71$) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในลำดับสุดท้ายตามลำดับ

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนในการบริหารจัดการโครงการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ด้านกระบวนการมีผู้ให้สัมภาษณ์ดังนี้

นายเฉลิม จำปาวิจิตร ผู้อำนวยการโรงเรียนบางจานวิทยา กล่าวว่า “การศึกษาท้องถิ่นทุกภาคส่วนในสังคม นอกเหนือจากรัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรให้บุคคลครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น มีสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเราต้องขับเคลื่อนสภาพการศึกษาในระดับจังหวัด ที่ผ่านมากับบ้านเมืองเราแยกส่วนสถานศึกษาสังกัดหลายหน่วยงานจัดการศึกษาแบบกระจัดกระจายมากตามไปด้วย”

และนายประสิทธิ์ มากมูล ผู้อำนวยการโรงเรียนดอนยางวิทยา กล่าวว่า “มีการวางแผนวางโครงสร้างตามนโยบาย มีการดำเนินการตามแผนที่วางไว้ ขอการสนับสนุนทั้งภาครัฐและเอกชนในการจัดกิจกรรมและใช้หลักสูตรท้องถิ่น เพื่อให้โรงเรียนคิดค้นหลักสูตรให้เหมาะกับท้องถิ่นตัวเอง แต่สุดท้ายต้องยกเลิกเพราะหลักสูตรท้องถิ่นไม่ได้นำไปออกข้อสอบ O-NET ทำให้ครูไม่สอนเนื้อหาที่ออกแบบตามท้องถิ่น เปลี่ยนมาเป็นการติวข้อสอบหรือสอนให้ตรงกับส่วนกลางเพื่อให้นักเรียนมีคะแนน O-NET สูงขึ้น”

ส่วนครูผู้สอนได้แก่ นางสาวญาณภาณี พรหมเรือง ครูโรงเรียนหนองหญ้าปล้องวิทยา

กล่าวว่า “มองภาพที่เป็นองค์รวมทั้งระบบถ้าเปลี่ยนแปลงเวลาเรียนต้องมีกระบวนการที่ตอบสนองความต้องการที่แท้จริงของเด็กได้ มีกระบวนการให้เด็กค้นพบตัวเองในสิ่งที่รักที่ชอบและถนัด ซึ่งต้องเกิดจากความร่วมมือระหว่างครูนักเรียน ผู้ปกครองเผ่าคู่ศักยภาพรวมทั้งส่งเสริมให้เด็กเรียนรู้ในสิ่งนั้นมากขึ้น สิ่งที่ได้หากปรับลดเวลาเรียน คือ เข้าเรียนทฤษฎี บ่ายเรียนในสิ่งที่เด็กอยากจะทำผ่านมาแต่ขาดโอกาสในเรื่องทักษะชีวิต ทักษะการเรียนรู้จากเหง้าเรื่องของตัวเอง ถ้าลดวิชาสังคมประวัติศาสตร์อาจจะยิ่งทำให้หนักเข้าไปอีก”

และนางสาวสุพร ชุ่มกมล ครูโรงเรียนท่ายางวิทยา กล่าวว่า “มีการชี้แจงนโยบายให้ครูทราบร่วมกันวางแผนตามนโยบาย จัดกิจกรรมตามความถนัดของนักเรียน ไม่ใช่ตามความถนัดของครู นอกจากนั้นต้องชี้แจงให้ผู้ปกครองทราบเพื่อให้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม โดยเชิญผู้รู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นมาช่วยจัดกิจกรรมการเรียนการสอน”

1.4 ผลการประเมินด้านผลผลิตของการบริหารจัดการโครงการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษาในจังหวัดเพชรบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 พบว่า อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.82$, $S.D.=0.68$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับแรก ได้แก่ นักเรียนมีความสุขในการเรียน ($\bar{X}=3.96$, $S.D.=0.68$) รองลงมานักเรียนมีความสามารถด้านการใช้สื่อและเทคโนโลยี ($\bar{X}=3.88$, $S.D.=0.64$) และนักเรียนมีการประเมินตนเอง ตามความสนใจ ($\bar{X}=3.84$, $S.D.=0.70$) ส่วนนักเรียนนำผลการประเมินตนเองไปใช้หลังเสร็จสิ้นการเรียนการสอน ($\bar{X}=3.77$, $S.D.=0.64$) นักเรียนมีความสามารถด้านการสื่อสาร และแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ($\bar{X}=3.76$, $S.D.=0.71$) และนักเรียนมีความ

สามารถดำเนินการแก้ปัญหา ($\bar{X}=3.71$, $S.D.=0.66$) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในลำดับสุดท้ายตามลำดับ

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนในการบริหารจัดการโครงการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ด้านผลผลิตมีผู้ให้สัมภาษณ์ ดังนี้

นายเฉลิม จำปาวิจิตร ผู้อำนวยการโรงเรียนบางจานวิทยา กล่าวว่า “การจัดกิจกรรมโดยให้ผู้รู้ในท้องถิ่น มาจัดการเรียนการสอนทำให้นักเรียนเกิดความกระตือรือร้นมากกว่าการเรียนรู้จากการทำแบบฝึกหัดและการท่องจำ หรือการเรียนการสอนในห้องเรียน โดยเฉพาะกิจกรรมที่นักเรียนได้ลงมือทำจริง มีชิ้นงานให้ตัวเองภูมิใจก็ทำให้นักเรียนมีความสุข ดูจากรอยยิ้มของนักเรียน”

และนายประสิทธิ์ มากมูล ผู้อำนวยการโรงเรียนดอนยางวิทยา กล่าวว่า “ในการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ส่งเสริมให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ในการปฏิบัติกิจกรรมทำให้นักเรียนได้เรียนรู้กิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” อย่างมีความสุข จะเห็นได้จากความตั้งใจ สนใจ และชอบทำกิจกรรมต่างๆ นักเรียนฝึกฝน พัฒนาเพิ่มพูนความสามารถของตนเองอย่างต่อเนื่อง และผู้ปกครองสนับสนุนส่งเสริมนักเรียนในการปฏิบัติกิจกรรม จากการทำให้นักเรียนสามารถนำไปใช้เวลากลับบ้าน ทางที่ดีทางโรงเรียนควรมีคำแนะนำจากผู้ปกครองด้วย ผู้ปกครองจะได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม”

ส่วนครูผู้สอนได้แก่ นางสาวญาณภาณี พรหมเรือง ครูโรงเรียนหนองหญ้าปล้องวิทยากล่าวว่า “จากการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ เป็นการจัดกิจกรรมตามความถนัดของครูมองเหมือนเป็นการบังคับเด็กให้ลงกิจกรรมตามที่ครูสอน ควรจะเป็นนักเรียนคิดกิจกรรมเอง ทำกิจกรรมที่ตนเองสนใจ นักเรียนน่าจะมีความสุขในการเรียนมากกว่านี้”

และนางสาวสุพร ชุ่มกมล ครูโรงเรียนท่ายางวิทยา กล่าวว่า “การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้กิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ใช้วิธีการวัดผลและ ประเมินผลที่หลากหลายสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ โดยเน้นการประเมินสภาพจริง (เทคนิควิธีการประเมินสภาพจริงที่หลากหลาย ที่ให้ความสำคัญกับการประเมินการปฏิบัติ”

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาแนวทางการขับเคลื่อนโครงการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษาในจังหวัดเพชรบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10

ด้านบริบท มีแนวทางขับเคลื่อน ดังนี้

การให้ผู้ปกครองที่เป็นภูมิปัญญาด้านต่างๆ มาร่วมจัดกิจกรรมในโครงการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ตามความสนใจของนักเรียน โดยผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีการสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ปกครองและชุมชน

การจัดตารางสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน โดยจัดตารางเรียนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้แบบบูรณาการเพื่อให้เชื่อมโยงศาสตร์ต่างๆ เข้าด้วยกันและมีการนำความรู้ดังกล่าวไปประยุกต์และลงมือปฏิบัติจริง

ด้านปัจจัยนำเข้า มีแนวทางขับเคลื่อน ดังนี้

การอำนวยความสะดวกปัจจัยต่างๆ ให้พร้อมต่อการปฏิบัติงาน ได้แก่

- สภาพแวดล้อม ทั้งภายในและภายนอกเอื้อต่อการเรียนรู้ สถานที่หรือสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาจะต้องมองในชุมชนว่ามีพื้นที่หรือสิ่งอำนวยความสะดวกใดสามารถจัดการเรียนรู้ให้กับเด็กได้

- สื่อ อุปกรณ์ ในการทำกิจกรรมบางอย่างต้องใช้สื่อ หรืองบประมาณ ขณะเดียวกัน

ก็สามารถขอความร่วมมือกับหน่วยงานเอกชน ภายนอกมาร่วมสร้างกิจกรรมให้กับเด็กได้ด้วยเช่นกัน

- บุคลากร นอกจากอำนาจความสะดวกในการทำกิจกรรมต้องทำหน้าที่ชี้แนะทางที่ดี ที่ถูกต้อง แนะนำแนวทางที่เหมาะสมที่จะจัดการกับสถานการณ์ต่าง ๆ เหล่านั้น ครูควรมีความใกล้ชิดกับเด็กให้มากขึ้นโดยเฉพาะจิตใจ เพื่อให้เด็กเกิดความไว้วางใจ กล้าที่จะถามและปรึกษา

ผู้บริหารหรือครูผู้สอน ขอความร่วมมือกับชุมชนทั้งหน่วยงานภาครัฐและเอกชน โดยใช้เป็นแหล่งเรียนรู้เพื่อประโยชน์ในการจัดการเรียนรู้ทั้งด้านความรู้ ทักษะพื้นฐาน ทักษะอาชีพ ตามความเหมาะสมชุมชนหรือหน่วยงาน

ด้านกระบวนการ มีแนวทางขับเคลื่อน ดังนี้

โรงเรียนจัดกิจกรรมอย่างหลากหลายให้นักเรียนได้เลือกปฏิบัติกิจกรรมตามความถนัด ความสนใจ โดยจัดกิจกรรมตามความสนใจของผู้เรียน เน้นการสร้างกิจกรรมให้เด็กได้เรียนรู้ทักษะในด้านต่างๆ โดยเป็นกิจกรรมที่ตอบสนองความสนใจ ความถนัด และความต้องการของผู้เรียน

โรงเรียนเปิดโอกาสให้นักเรียนแต่ละคน หรือรวมกลุ่มกันเสนอกิจกรรมที่จะปฏิบัติ โดยนักเรียนที่รวมเป็นกลุ่ม อาจจะเป็นนักเรียนห้องเดียวกัน หรือนักเรียนระดับชั้นเดียวกัน หรือนักเรียนหลายระดับชั้น มาทำกิจกรรมร่วมกัน หรืออาจจะทำกิจกรรมร่วมกับผู้ปกครอง/ชุมชน

การจัดการเรียนรู้เป็นทีม โดยครูคล้อยกันสำหรับครูต้องมีความสัมพันธ์ มีขั้นตอนและกระบวนการที่เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม ทำงานอย่างเป็นระบบ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ ช่วยเหลือเกื้อกูล มีความสามัคคี และเป็นผู้นำผู้ตามที่ดี

การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระกำหนดวิธีการวัดผลประเมินผลแบบมีส่วนร่วม โดยมีผู้ปกครองหรือวิทยากรภูมิปัญญาท้องถิ่น ผู้ปกครองมีส่วนร่วมประเมินชิ้นงานหรือผลการจัดการเรียนรู้ภาคเรียนละ 1 ครั้ง

ด้านผลผลิต มีแนวทางขับเคลื่อน ดังนี้

การนำเสนอผลงาน (Best pratics) ของแต่ละโรงเรียนในการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” โดยหน่วยงานต้นสังกัดจัดกิจกรรมในแต่ละปีการศึกษา เพื่อติดตาม ประเมินผลอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นและกล้าแสดงออกในการนำเสนอผลงาน ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมมาก ผลงานนักเรียนสามารถเผยแพร่ทักษะอาชีพโดดเด่น

นิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินความก้าวหน้าในการทำกิจกรรม ความพึงพอใจของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง โดยมอบหมายให้ครูทุกคน เป็นที่ปรึกษาการทำกิจกรรม เพื่ออำนวยความสะดวกประสานงาน ให้ข้อเสนอแนะ และดูแลความปลอดภัยของนักเรียน หลังเสร็จสิ้นกิจกรรม มีการประเมินผล วิเคราะห์ผลจากการจัดกิจกรรมของแต่ละโรงเรียนว่าประสบผลสำเร็จตรงตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

อภิปรายผล

การศึกษาการประเมินและศึกษาแนวทางการขับเคลื่อนโครงการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษาในจังหวัดเพชรบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 โดยใช้รูปแบบการประเมินแบบชิป (CIPP Model) ของสตฟเฟิลบีม (Stufflebeam) (Daniel L. Stufflebeam, 2003 อ้างถึงใน เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์, 2555) มีดังนี้

1. ผลการประเมินด้านบริบท พบว่า โรงเรียนมีแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมสู่ปฏิบัติ รองลงมาโรงเรียนบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ส่งเสริมและพัฒนาให้นักเรียนให้มีคุณภาพ ตามมาตรฐานการเรียนรู้ มีทักษะในการคิด วิเคราะห์และโครงสร้างเวลาเรียนเหมาะสม ตามบริบทของโรงเรียน ตามลำดับ ส่วนตารางเรียนสอดคล้องกับความต้องการ / ความสนใจ ของนักเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาประสานและแสวงหาความร่วมมือจากชุมชน แหล่งเรียนรู้ นอกสถานศึกษาและภูมิปัญญาต่างๆ มาร่วมในการบริหารจัดการเวลาเรียนและการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” และผู้ปกครองและผู้เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมมีส่วนร่วมในการ ดำเนินการโครงการ

แนวทางการขับเคลื่อนด้านบริบท พบว่าแนวทางในการขับเคลื่อนโครงการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” เกี่ยวกับโครงสร้างเวลาเรียน และตารางเรียน สถานศึกษาปรับรายวิชาที่เรียน โดยยึดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สถานศึกษาจัดกิจกรรมให้ครบตามหลัก 4H ได้แก่ พัฒนาสมอง (Head) พัฒนาจิตใจ (Heart) ด้านเรียนรู้พัฒนาทักษะการปฏิบัติ (Hands) และพัฒนาสุขภาพ (Health) สถานศึกษามีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ให้ครู ผู้ปกครอง และนักเรียนทราบ ซึ่งสอดคล้องกับ จุฬามาต สุธาพจน์ (2558) พบว่า แนวทางการขับเคลื่อนเกี่ยวกับตารางเรียนให้ยึดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 แล้วบูรณาการกิจกรรมให้ครบตามหลัก 4H ได้แก่ ด้านสติปัญญา (Head) ด้านทัศนคติ (Heart) ด้านเรียนรู้และปฏิบัติจริง (Hands) และด้านสุขภาพ (Health) การนำหลักสูตรสถานศึกษาไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถบริหาร

จัดการหลักสูตรส่งเสริมและพัฒนาเต็มศักยภาพ ตามความถนัดของนักเรียนแต่ละบุคคล ประสาน แสวงหาความร่วมมือกับชุมชน แหล่งเรียนรู้ นอกสถานที่ และภูมิปัญญาท้องถิ่นต่างๆ มาร่วมบริหารจัดการเรียนรู้ จัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ได้อย่างเหมาะสม

2. การประเมินปัจจัยนำเข้า พบว่า มีแหล่งเรียนรู้ทั้งภายใน/ภายนอกสถานศึกษา รองลงมามีสื่อการเรียนการสอนหลากหลาย/เหมาะสมกับเนื้อหา และผู้บริหารสถานศึกษาอำนวยความสะดวก ปรับปรุงและพัฒนาปัจจัยต่างๆ ให้มีความพร้อมในการปฏิบัติงาน ส่วนสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ เพียงพอต่อความต้องการ ครูมีแผนการจัดการเรียนรู้ สื่อ แหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผลที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” และสภาพแวดล้อม/บรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยอยู่ในลำดับสุดท้ายตามลำดับ

แนวทางการขับเคลื่อนด้านปัจจัยนำเข้า พบว่า สถานศึกษาพบเจอปัญหาที่เหมือนกันในเรื่องของงบประมาณ โดยการจัดสรรงบประมาณไม่เพียงพอต่อการจัดกิจกรรมบางประเภท ซึ่งสอดคล้องกับ สุธิดา ศรีปลั่ง (2560) ได้ทำการประเมินการบริหารโครงการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ด้านปัจจัยนำเข้า พบว่าครูมีแผนการจัดการเรียนรู้ สื่อ แหล่งเรียนรู้ การวัดและการประเมินผลที่เอื้อต่อการเรียนรู้ อยู่ในค่าเฉลี่ยอันดับสุดท้ายจึงต้องเลือกกิจกรรมที่เหมาะสมกับการใช้งบประมาณไม่มากนัก สถานศึกษาจัดทำโครงการเพื่อจัดสรรงบประมาณ ในการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ครูเป็นผู้จัดเตรียม สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ในการจัดกิจกรรม สถานศึกษาปรับสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ สภาพแวดล้อมในชุมชนก็มีผลต่อการจัดกิจกรรม

3. การประเมินกระบวนการ พบว่า โรงเรียนดำเนินการจัดการเรียนรู้และจัดกิจกรรมตามตารางเรียนที่กำหนด รองลงมาโรงเรียนวิเคราะห์โครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาและการนำหลักสูตรไปใช้ ในทุกระดับชั้นเรียน ครูจัดการเรียนรู้และจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” โดยเน้นการสร้างแรงจูงใจนักเรียนให้มีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ จัดการเรียนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จัดการเรียนรูปแบบบูรณาการและกิจกรรมการเรียนรู้อย่างหลากหลาย ตามลำดับ ส่วนโรงเรียนศึกษาวิเคราะห์นโยบาย คู่มือการบริหารจัดการเวลาเรียน “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” และชุดเอกสารกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ครูวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคลและจัดทำฐานข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับความสนใจ ความถนัดและความต้องการ จำแนกเป็นระดับชั้นเรียนและเป็นรายบุคคล และครูร่วมเสวนาทบทวนหลังปฏิบัติและนำผลมาพัฒนาการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในลำดับสุดท้ายตามลำดับ

แนวทางการขับเคลื่อน พบว่า ผู้บริหารจัดการประชุมครู เพื่อร่วมกันวางแผนการดำเนินกิจกรรม มีการเตรียมความพร้อมทางด้านอาคารสถานที่ ครูเป็นผู้จัดเตรียม สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ในการจัดกิจกรรมสถานศึกษาปรับสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ สถานศึกษาประสานสัมพันธ์กับชุมชน เพื่อเชิญวิทยากรท้องถิ่นมาให้ความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น สอดคล้องกับสำนักติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน สพฐ. (2558) พบว่า ควรมีการสำรวจความสนใจของผู้เรียนในการนำมาจัดกิจกรรมที่หลากหลายสอดคล้องกับวัยหรือช่วงชั้น รวมทั้งความแตกต่างระหว่างบุคคลเพื่อให้กล้าแสดงออก และแสดงความคิดเห็นในการร่วมกิจกรรมมากขึ้น ควรจัดกิจกรรมที่ใช้แหล่งเรียนรู้หรือภูมิปัญญา

ภายในท้องถิ่นเพื่อการจัดกิจกรรมที่น่าสนใจควรส่งเสริมการสื่อสารประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครอง ชุมชน ผู้นำท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาครัฐและเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม มีเวทีการนำเสนอผลงานนักเรียนหลังจากสิ้นปีการศึกษานั้นๆ

4. การประเมินผลผลิต พบว่า นักเรียนมีความสุขในการเรียนรู้ สอดคล้องกับ กลุ่มบริหารงานวิชาการโรงเรียนเทศบาล 1 วัดเทียนดัด (นครผลพิทยาคาร) (2559) พบว่านักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมตามความต้องการของตนเอง และมีความสุขในการปฏิบัติกิจกรรม รองลงมานักเรียนมีความสามารถด้านการใช้สื่อและเทคโนโลยี และนักเรียนมีการประเมินตนเอง ตามความสนใจ ตามลำดับ ส่วนนักเรียนนำผลการประเมินตนเองไปใช้หลังเสร็จสิ้นการเรียนการสอน นักเรียนมีความสามารถด้านการสื่อสาร การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และนักเรียนมีความสามารถด้านการแก้ปัญหา มีค่าเฉลี่ยอยู่ในลำดับสุดท้ายตามลำดับ

แนวทางการขับเคลื่อน พบว่า นักเรียนมีความสุขในการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมตามโครงการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ให้นักเรียนสามารถประเมินตนเองให้เป็น สามารถนำความรู้หรือกิจกรรมตามโครงการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ไปใช้ในชีวิตประจำวัน ให้นักเรียนมีทักษะชีวิตตามทักษะของคนในศตวรรษที่ 21 ทักษะที่จะเกิดขึ้นจะต้องเรียนรู้ตลอดชีวิต อ่านออกเขียนได้ คิดเลขเป็น ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณทักษะในการแก้ปัญหาทักษะด้านการสร้างสรรค์นวัตกรรม ทักษะด้านความเข้าใจ ความต่างวัฒนธรรม ต่างกระบวนทัศน์ทักษะด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ ทักษะด้านการสื่อสารสารสนเทศ และรู้เท่าทันสื่อ ทักษะด้านคอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารทักษะอาชีพ และทักษะการเรียนรู้

สอดคล้องกับ สุกัญญา งามบรรจง (2559) พบว่า ผลการประเมินทักษะในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 วิธีการคิด (ways of thinking) องค์ประกอบที่ 2 วิธีการทำงาน (ways of working) องค์ประกอบที่ 3 เครื่องมือในการทำงาน (tools for working) และ องค์ประกอบที่ 4 การดำรงชีวิตในโลก (living in the world) ในแต่ละองค์ประกอบมีรายละเอียด ดังนี้ ผลการประเมินองค์ประกอบที่ 1 วิธีการคิด (ways of thinking) การเลือกวิธีการ แก้ปัญหา และการวิเคราะห์ปัญหา และกำหนดปัญหา การดำเนินการแก้ปัญหา และการประเมินผล การแก้ปัญหา การคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการศึกษาแนวทางการขับเคลื่อนโครงการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษาในจังหวัดอื่น ๆ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10

2. ควรมีการศึกษาและเปรียบเทียบการจัดโครงการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10

3. ควรมีการศึกษาและจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นเกี่ยวกับกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของแต่ละบริบท

เอกสารอ้างอิง

- กลุ่มบริหารงานวิชาการ. (2559). รายงานการดำเนินโครงการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” โรงเรียนเทศบาล 1 วัดเทียนดัด (นครผลพิทยาคาร). ค้นเมื่อ 12 ตุลาคม 2560, จาก <http://www.td.ac.th/index7.htm>
- จุฑามาศ สุธาพจน์. (2558). แนวทางการบริหารกิจกรรมการเรียนรู้ตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยองศึกษา นนทบุรีเขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2540). สถิติวิทยาทางการวิจัย. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- สมบัติ ท้ายเรือ. (2551). วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย. คณะศึกษาศาสตร์: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10. (2559). รายงานการประกันคุณภาพ สถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10. สืบค้นเมื่อ มิถุนายน, 10, 2559, จาก <http://www.sesa10.go.th/sesa10/index.php?limitstart=12>
- สำนักทดสอบทางการศึกษา. (2558). รายงานการดำเนินงานโครงการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ปีการศึกษา 2558. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2552). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

- สำนักติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน สพฐ. (2558). *สรุปรายงานผลการติดตามการดำเนินงานการขับเคลื่อนนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” (Moderate Class More Knowledge) เชิงประจักษ์ ครั้งที่ 1 เดือนพฤศจิกายน 2558*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (เอกสารอัดสำเนา).
- สุกัญญา งามบรรจง. (2559). *การพัฒนารูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้าง ทักษะในศตวรรษที่ 21 ผ่านกิจกรรม ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สุธิดา ศรีปลั่ง. (2560). *การประเมินการบริหารโครงการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนนำร่องสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี*.
- เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์. (2555). *ความเป็นครูมืออาชีพ*. กรุงเทพฯ: ครูสภา.
- Best, J. (1977). *Research in education*. New Jersey: Prentice Hall, Inc.1977.